

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Scientia, seu Literatura. Tit. 7

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

TITULUS VII.

De Scientia, seu Literatura.

SUMMARI A.

1. *Literatura requiritur in Beneficiandis & Ordinandis.*
2. *Eriam si sint Monachi.*
3. *Nec dispensationi, etiam Pontificia, hic locus.*
4. *Partes Sacerdotis quæ.*
5. *Adbortatio ad Beneficiandos.*
6. *Qualis requiratur Scientia.*
7. *Qualis in Episcopo.*
8. *Quis præferendus Canonista, an Theologus.*
9. *Quæ in futuris Parochis requiratur Concilium Tridentinum.*
10. *Juris Civilis studium interdixit Clericis Papa Honorius III.*
11. *Permisset Innocentius IV. & Concilium Basileense.*
12. *Prohibuit Clericis idem Honorius Medicina studium, sed quo sensu.*
13. *Omnes liberales disciplina Beneficiandis sunt utiles.*
14. *Peritia idiomatis loci in Beneficiandis requiritur præcipuè.*
15. *Propterea præferendus Indigena Externa.*
16. *Hic admitti potest, si intelligatur in loco Beneficii.*
17. *Tanta non requiritur Scientia in Inferiorum Ordinum Clericis.*

7
11
celestina
V.

Scientia seu Literatura in beneficiandis requiritur: c. in con-
stit. de elect. c. grave nimis. de prebend. Clem. 1. de atate &
 qualis. ord. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. Ut
 in Ordinandis can. precipimus. dist. 34. can. illiterati. dist. 36.
 can. penitentes. dist. 59. c. fin. de tempor. ordin. in 6. Illiterati si ad mini-
 sterium sacrum promoti removendi. c. ult. de atate & qualis. ord.
 Nam si Laicis prophanisque hominibus doctrina est necessaria, profectu
 in iis qui praesunt caeteris, & se profitentur aliorum Doctores, intolera-
 bilis est, nec ullam meretur veniam, inscitia. can. si in Laicis. dist. 38.

2 Et ad eam Scientia desideratur in Clericis, qui ordinandi sunt, ut dicitur
 Monachis (quos literarum expertes esse posse constat) si promov-
 antur ad ordines, desideretur: d. c. fin. & facta imperito collatio benefi-
 cii sit nulla; isque ab ordine sit deiciendus. Dicente Domino; Quia
 tu repulisti scientiam, & ego repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. Uti
 cap. 4. & can. omnes. 6. in fin. d. dist. d. c. ult.

3 Adversus quod Jus nihil potest Romanus Pontifex. Adversus
 retur enim ejusmodi dispensatio divinis legibus, & Apostolicis pre-
 ceptis; quae Eum proculdubio adstringunt. can. sunt quidam. 25. q. 1.
 Davis tract. de benef. sect. 6. cap. 4.

Ignorantiam ergo abiciant Sacerdotes, veluti pestem aliquam
 inquit Isidorus, & ut legitur in Concilio Toletano, cunctorum cap-
 rum matrem. can. ideo. 15. dist. 37. can. 1. ignorantia. dist. 38.

4 Sacerdotis enim partes sunt, non solum docere verbum Dei, sed
 etiam contradicentes refellere, ac, ut scribit D. Paulus ad Titum cap. 1.
 et illis qui cavent. Vult D. Petrus 1. epist. cap. 3. eos omni poscenti rationem
 de fide sua reddere. Quae absque doctrina & eruditione praestari ne-
 queunt. can. qui Ecclesiasticos. dist. 36. Periculum enim est, ne si co-
 eus dux fuerit caeco, ambo cadant in foveam. d. can. ideo. dist. 37. can.
 qua ipsi. dist. 38. c. cum sit. de atate & qualis. ordin.

5 Parent ergo Beneficiandi sibi scientiam, non parcant studiis, labo-
 ribus, vigiliis, meditationibus: sequantur exemplar D. Pauli, qui ad pro-
 phetas Gamalielis legem & Prophetas se didicisse testatur: Act. 22. Ad-
 mittant ejus hortationem ad studium & lectionem. Epist. 1. ad Titum.
 cap. 4.

Corvin
 De Pers
 et Benefic. Eccl.

G

32

cap. 4. Non moveat eos, quod ceteri Apostoli literas non didicerint. Erant enim, ut loquitur Isaias cap. 54. Theodidacti; Eisque, ut inquit, D. Hieronymus, Spiritus Sanctus suggererat omnia.

Scientiam ergo requirimus in Beneficiandis, non tanten præcisè 6 eminentem; sed sufficientem: *c. nisi. vers. pro defectu. de renuntiat. c. cum nobis. de elect.* Eamque interpretantur, quæ sufficit explendis iis, quæ necessariò incumbunt cujusque officio & ministerio: ut definit Concilium Tridentinum *sess. 23. de reformat. cap. 2.*

Proinde alia desideratur in Episcopis, alia in Clericis; alia in Presbyteris, alia in ceteris Clericis & inter Presbyteros alia in his, qui Ecclesias regunt Parochiales, alia ceteris Presbyteris. *can. 2. qui Episcopus. dist. 23. can. nulli. 4. cum seqq. dist. 18. c. cum in illis. 16. de prabend. in 6.*

In Episcopo, tam spiritualium, quam sæcularium rerum scientia. 7 *in princ. dist. 39.* Debet enim, scribit Gregorius *Clero & Nobilib. Neapolitanis. lib. 8. epist. cap. 40.* talis hoc tempore in regiminis arcè constitui, qui non solum de salute animarum, verum etiam de extrinseca subditorum utilitate & cautela, sciat esse sollicitus. *can. 1. d. dist. 39.* Scribit idem Gregorius *lib. 5. Epistolar. epist. 29. seu cap. 129.* Secundino Seruo Dei, de Mariano Episcopo, sic; *Dix ergo ei, ut cum loco mutet & mentem. Non sibi credat, solam lectionem & orationem sufficere, ut remotus studeat sedere, & de manu minime fructificare: sed largam manum habeat, necessitatem patientibus concurrat, alienam inopiam suam credat, quia si hac non habet, vacuum nomen Episcopi tenet.* Docetur id ipsum ex Ordine Romano, dum apponuntur, de quibus debet inquiri in persona Episcopi. *Quæ referuntur à Burchardo lib. 1. decret. cap. 8.*

Gratianus *in d. can. 2. qui Episcopus.* dicit inquirendum, ut sit natura prudens, docibilis, moribus temperatus, vita castus, sobrius, suis negotiis cavens, literatus, in Lege Domini instructus, in scripturarum sensibus cautus, in dogmatibus Ecclesiasticis exercitatus, fidei documenta verbis simplicibus asserat, &c. In judiciis causarum Ecclesiasticarum canones Ecclesiasticos à Summis Pontificibus editos servet. *c. 1. c. fin. de consuet. c. 1. de consang. & affin. can. nulli. 38. dist.* Legitimas institutiones noscat: *can. 8. statuimus. dist. 61.* In judicando potius sanctionibus & Legibus Pontificalibus adhæreat, quàm Sacræ paginæ Doctorum

[Q] 3

7
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

etorum etiam Sanctorum, explicationibus: Quia non habuerunt illi potestatem statuendi, sed tantum explicandi, quae alia est. *in princ. dist. 20. Legum saecularium*, quibus Ecclesia utitur in temporalibus, cognitionem habeat. *can. 8. quoniam idem mediator. dist. 10. c. 1. de novo quibus nunc.*

8 Notat Panormitanus *ad c. fraternitas. de Cleric. non resident.* Quia in Episcopatu & praetura obtinenda Canonista, ceteris paribus, preferri debeat Theologo. Notant Hostiensis & alii in *d. c. 1. de consuetudinibus & affinit.* in dissensu an purus Theologus, an purus Canonista Praelatum eligi debeat, potius eligendum purum Canonistam, si Ecclesia ab Haereticis sit remota, & pro majori parte in iurisdictione & causarum ventilatione consistat; quia ex canonibus potest & spiritualibus & temporalibus provideri commodè: *can. 1. dist. 10.* Si Ecclesia vicinior haereticis, purum Theologum preferendum: *c. incantus. in fine. de elect. c. excommunicamus. §. si qui de haeretic.* Si tamen mixta ex utraque potentia concurreret, is utrique esset preferendus. *fac. Gloss. ad c. affinit. in verbo incontinenti. de elect. Petr. Gregor. tract. de benefic. cap. 37. num. 12. per tot.*

9 In Concilio Tridentino *sess. 22. de reform. c. 2.* statutum, ut quae Ecclesias Parochiales in posterum erunt assumendi, non solum in quibus à Sacris canonibus requiruntur plenè sint praediti, verum etiam licentia huiusmodi poll. ant, ut muneris sui necessitati possint satisfacere. Licentia quoque antea in universitate studiorum Magistri, sive Doctores, sive Licentiatum, in Sacra Theologia aut Jure Canonico, sint promoti, a publico alicujus Academiae testimonio idonei ad alios docendos ostenduntur. Quod si regularis fuerit, à suae religionis superioribus firmam habeant fidem. Et *in sess. 24. de reform. cap. 12.* statutum, ne Archidiaconi fiant in Ecclesiis, nisi sint Magistri in Theologia, seu Doctores aut Licentiatum in Jure Canonico. Et ne admittatur qui ad Dignitatem animarum habentes, nisi doctrina ad suum munus exequendum necessaria, commendetur.

10 An Episcopi & Sacerdotes scientia Juris Civilis possint esse imbuti, apud omnes non convenit. Certum est ejus studium Sacerdotibus & Clericis Honorium III. interdixisse. *c. fin. Ne Clerici vel Monachi*

Corvin
De Pers
et Benefic. Ec

G
32

Hæreticum opprobrium est, inquit Justinianus, si peritos velint ostendere disceptationum forensium. *l. repetita. 41. Cod. Episc. & Cleric.*

Si tamen jus Civile Sacerdos velit legere, non ut in foro versetur, & causas agat, sed ut ex illo æquitatis justitiæque fonte uberrimo, aliquid hauriat & degustet, quod conferat ad suam professionem, id non improbandum. *Duar. de benef. lib. 4. cap. 2. Dart. d. loco.* Nam ut de illo Doctrinarum orbe taceam, dicto à Græcis *ἐκκλεσιολογία*; Jus Canonicum, saltem id quo nunc utimur, magna ex parte cum Jure Civili est conjunctum, ut absque eo nequeat tractari commodè.

Quapropter Innocentius IV. cum tota Synodo Lugdunensi fortè non solum Beneficiariis juris studium permisit, sed & vacationes & immunitates ejus Studiosis est largitus: *c. 2. de privileg. in 6.* Et in Concilio Basileensi *in pragmat. sanct. tit. de numero. & qualitat. Cardinal. de Cardinalibus statutum sic; Sinti viri in scientia, moribus, ac rerum experientia excellentes, & non minores triginta annis, Magistri, Doctores, seu Licentiat, cum rigore examinis in jure Divino vel Humano. Sit saltem tertia aut quarta pars de Magistris aut Licentiat in Sacra Scriptura &c.* Et in concordatis Gallia Baccalaurci & Doctores in Jure Civili promoventur ad Beneficia. *§. 1. de Regia ad Prelatur. nominat. §. pr. fatiq. ordinarii. & §. præterea. de collation. vid. Robuff. tract. Nomination. qu. 21. num. 3. & ad §. si quis verò. ad verba ipso jure. de collation. in Concordatis.*

De Honorio III. scribit Juris Pontificii Interpres Goffredus Beneventanus, norans in Eo juris ignorantiam, Eum non aliter ac vulpem fœcile, quæ cum uvas vitis cujusdam proceræ decerpere diu frustra esset conata, tandem eas contempsit ac damnavit, quod sibi viderentur acerbiores. An rectè, affirmare nobis est religio.

Prohibuit Idem Honorius III. *eadem const. in d. c. fin. Ne Clerici vel Monachi.* sub nomine Physicæ, studium Medicinæ. *arg. c. ad aures. 7. de state & qualitat. ordinand.* Sed, ut diximus de Jure Civili, videndum, quorsum hoc studium amplectantur. Cum enim intentio Honorii sit amplificare Theologiæ studium, non est putandus Medicinæ studium interdixisse iis, qui eo consilio ei operam dant, ut Theologiam commodius ac felicius discere & docere queant. *Duar. d. loco.* Constat enim plurimum inde commodi atque ornamenti, sicut & ex reliqua Philosophia, acce-

JUS
omnis
celesia

accedere posse studio Theologiae. Rectè ergo Synodus Basileensis *tit. de collation. §. insuper. in Pragmat. Sanct.* Professores Medicinæ nimè à Sacris Beneficiis esse arcendos putavit.

- 13 In summa, nulla est disciplinarum liberalium, quamvis fœdè Ethnicorum contineatur libris, quæ non utilis ac necessaria Sacerdoti in modum ea in re adhibeat & ad eum, scopum, de quo dictum, studia sua conferat. *can. turbat. dist. 37.* Nec aliter Patres in Concilio Carthaginiensi IV. *cap. 16.* sensisse est verisimile, cum Episcopo præcipuum, gentilium libros legat. *can. 1. d. dist. 37.* D. Paulus *epist. ad Titum, ca. 1.* vult Episcopum *διδασκῶν*, id est, apertum idoneumque ad docendum: Id enim munus Episcopi est præcipuum. *c. inter cetera. de off. ord.* At quomodo docere & explicare commodè poterit, si non diu refectus fuerit in veterum auctorum lectione, eaque doctrinam magis & variam sibi comparaverit. Eam invidet Christianis Imperator Julianus, dictus Apostata. Dicere solebat, *est sibi. Ammiano Marcelino lib. 22. & 25. histor. Theodoro, lib. 3. histor. Eccles. & lib. 4. cap. 9. Cassiodoro in histor. tripart. lib. 6. cap. 17. Propriis pennis confingimur, ex nostris enim libris arma capiunt, quibus in bello ad versus nos utantur.*

Quatenus verò Beneficiando sit inserviendum studiis linguarum & scientiarum inferiorum docet Clementis V. constitutio in Concilio Viennensi edita. *Clem. 1. de Magistr.*

- 14 Maximè adesse debet peritia idiomatis loci, in quo Ecclesia collata Imperito enim idiomatis loci facta beneficii collatio non valet, *Regula Cancellaria de idiomate.* Non enim debet mitti ad populum ignarus linguæ. *Ezechiel. cap. 3.* Alioquin erit, quibus loquitur barbarus. *D. Paulus 1. ad Corinth. cap. 14.* Imò inutilis. Debet enim populo pabulum verbi. Nec ex solo pane vivit homo, sed ex omni verbo quod procedit ore Dei. *c. inter cetera. 15. de offic. Ordin. D. D. Martini Luca 4. Deuter. 8. Clem. 2. de sepultur.* debet confessionem audire, per cata confessa distinguere, *c. omnes utriusq. sexus. de potent. & remiss. vid. can. 1. dist. 43. c. quoniam in plerisque. 14. de offic. Ordin.*

- 15 Propterea decidunt Interpretes, inter plures Clericos, si inter eos paria sunt, indigenam loci esse præferendum. *can. nec committitur. 12. dist.*

Corvin
De Perso
et Benefic. Eccl.

G
32

12. dist. 61. can. pen. dist. 71. l. in Ecclesia. 11. Cod. de Episcop. & Cleric. & in beneficiorum impetrationibus, datâ paritate, est loci indigena præferendus extero. in Regula Cancellaria. 15.

Qui si intelligat & intelligatur in loco beneficii, si aliud non prohibeat, censetur esse idoneus. c. ad decorem. 5. de institut. Nec enim locus, unde natus est Clericus, vel parentes eum commendant. can. nos qui. 3. can. non loca. 4. dist. 40. can. undecunq. 3. can. nasci. 5. dist. 56.

Hactenus quæ dicta sunt de Beneficiorum eruditione sunt accipienda de Episcopis & cæteris animarum Curatoribus quorum munus in docendo consistit. Nam cæteri inferiorum ordinum Clerici; puta Lectores, Cantores, quamvis literarum expertes esse non debeant, Nov. 6. & Novel. 123. eorum tamen inscitia non adeo Ecclesiæ est perniciofa, toleraturque in eis qualiscunque literatura; modò psallendi ac legendi sint periti, aut alias ad munus suum obeundum instructi. nos. in c. cum in cunctis. de elect. can. illiteratos. dist. 37. vide Tractat. nostrum de person. Ecclesiast. tit. 16. lib. 2. de qualitat. ordinand. num. 16. cum seqq.

TITULUS IIX.

De Ætate Legitima.

SUMMARI A.

- 1. *Ætas in conferendis Beneficiis consideranda.* *ætatem ad Ordinem ejus requisitam fuerit impetratum.*
- 2. *Ratio.*
- 3. *Consideratur vel ratione consequendi Ordinis, vel ratione Beneficii, cui Ordo annexus.*
- 4. *Ratione Ordinis cur.*
- 5. *Quid si Beneficium ante*
- 6. *Ratione Beneficii, cui Ordo annexus, cur consideretur ætas.*
- 7. *Distinguendum quoad ætatem, inter Ordines Minores & Majores.*
- 8. *Ad*

[R] 8. Ad

TITULUS
DE
CELESTIA